

Davutoğlu 'Bir yıldız mı' yoksa 'Bir felaket mi?'

Bir Davutoğlu tartışmasıdır gidiyor. Sadece muhalefet ve muhalif medya'da değil, Ak Parti içinde olsun, iktidarı destekleyen yazarlar arasında olsun, derin bir görüş ayrılığı var. Bir kesim için Davutoğlu, bu ülkenin Kissinger'i gibi görülüyor. Diğer bir kesim için ise, şimdiye kadar görülmüş en kötü dışişleri Bakanı... Hangisi doğru?

Kamuoyunda ilginç bir Davutoğlu tartışması yaşanıyor.

Muhalefet ve muhalif basına göre, bundan daha kötü bir Dışişleri Bakanımız olmadı. Sıfır Sorun diye yola çıktı, bugün ülkeyi tüm komşularla kavgalı duruma soktu. Daha da ötesi, hoca iken yazdığı Stratejik Derinlik kitabını uygulamıy derken, Türkiye'yi Orta Doğu'nun bataklığına sürükleyen bir kişi...

Sadece muhalefette değil, Ak Parti içinde ve iktidarı destekleyen medya'da da eleştiriler giderek artıyor. Parti içindeki huzursuzluğun bir bölümü dış politika ise, asıl bölümü Davutoğlu'nun özellikle Başbakan nezdindeki etkinliğinden kaynaklanıyor. Uygulanan politikaların, Erdoğan-Davutoğlu ikilisinden çıktığı biliniyor. Başbakan'ın ona duyduğu güven de, çok kişiyi kiskandırıyor.

Unutmayalım ki, Danışmanlığının, ardından da Bakanlığının ilk yıllarında (1 Mayıs 2009), eski Dışişleri Bakanları (İlter Türkmen, Mesut Yılmaz, Mümtaz Soysal, Hikmet Çetin) tarafından alkışlanırdı. Yüksek notlar vermişlerdi. Herşey iyi gidiyor ve Davutoğlu'nun yelkenleri rüzgar doluyordu.

İçerde ve dışardaki bu inişli çıkışlı prestij çizgisi uzun zaman sürdü. Kimi zaman Neo-Osmanlı olduğu, kimi zaman Türkiye'nin eksenini değiştirdiği söylendi. Bazen "Büyük stratejist" sayıldı, bazen zigzaglar yapan bir politikacı diye anıldı.

Değişim son yıllarda geldi.

Ne zaman ki, Arap Baharı kara kışa dönüştü, bölgedeki rüzgarlar fırtına getirdi, Davutoğlu hakkındaki görüşlerde değişmeye başladı. Şimdiler de ne kötü gitse, haklı veya haksız, faturası Dışişleri Bakanına çıkarılıyor.

Peki ne oldu da, bir zamanlar omuzlarda taşınan Davutoğlu şimdi yerden yere vuruluyor?

"SIFIR SORUN"NEYDİ, ŞİMDİ NE OLDU?

Sıfır Sorun başlangıçta, 1 Mayıs 2009'da Bakan olduktan hemen sonra, Davutoğlu tarafından ortaya atılan bir slogan idi. Amacı, Türk kamuoyunda yerleşmiş bazı kavramların değişmesi gerektiğini göstermekti.

Hep biz haklı değildik.

Komşularla kavgalı yaşamamalı, onların dostluğunu kazanmak için, gerekirse ilk adımı biz atmalıydık.

Dostluğu derinleştirmek için, gerekirse jestler yapılmalıydı. Atılacak adımlar ödün gibi görülmemeliydi.

Bunun gibi önemli kavram değişiklikleri yaratmak için kollar sıvandı.

Herkesin hoşuna gitti.

Davutoğlu, Türkiye'nin bölgede, Osmanlılardan kalma etkinliğini ve gücünü yeniden diriltmeyi, komşu ülkelerin sorunlarında yardımcı olan, onlara destek veren bir konuma gelebilmesi için kolları sıvadı. Anlaşmazlıklarda, gerekince arabulucu, gerekince yardımcı oldu. Vizeler kalktı, dış geziler arttırıldı.

Ermenistan protokollerinin imzalandı. Washington'u çıldırma pahasına İran'ın Nükleer Enerji Projesine destek verildi. Irak'ın toprak bütünlüğü için mücadele açıldı. Filistin sorununda arabuluculuk yapıldı. Suriye ile neredeyse birleşme noktasına gelindi. Suudi Arabistan, Mısır, Körfez Ülkeleri yanısıra, Balkanlar'a kadar el atıldı. Bir zamanlar terörist diye yüzüne bakılmayan, Hamas ve Hizbullah ile yakın temas kuruldu. Barzani'yle ilk defa açık dostluk gösterisine girildi.

İlk yıllarda Türkiye'nin yıldızı gerçekten pırl pırl parlıyordu. Davutoğlu'na övgüler yağıyordu. Bu siyasi yaklaşım, tabii beraberinde ticareti ve yatırımları da arttırdı.

HER ÇIKIŞIN, BİR DE İNİŞİ VARDIR!

Ancak, her çıkışın bir de inişi vardır. Hele Orta Doğu gibi kaygan bir zeminde oynadığınızda, çok dikkatli olmanız gerekir. Davutoğlu'nun en önemli hatası, Türkiye'nin dışındaki bazı gelişmeler karşısında, hemen gereken virajları alamaması. Sloganını değiştirememesiydi. Sıfır Sorun bir süre sonra, Orta Doğu'nun özellikle, Suriye-İran-Irak-İsrail bataklığına saplandı. Sıfır Sorun'un çerçevesinde diğer ülkelerle yapılan tüm anlaşmalar devam etti. Aslında biraz dikkatle incelenince, Sıfır Sorun'u bozan gelişmelerin büyük bölümünün Türkiye'den çok, karşı taraflardan kaynaklandığı görülebiliyor.

- Ermenistan protokolleri, kaçırılan en büyük fırsattı. Ancak, Ermenistan "Türkiye artık ikna edildi" diye Minsk sürecinde tutumunu sertleştirince, Bakü çok sert tepki gösterdi. Erdoğan bizzat gidip, bu protokollere ön koşullar koydu ve Türkiye'yi büyük bir sorunda kurtaracak olan bu süreç durduruldu. Ya Bakü daha önceden ikna edilmeli veya bu protokoller imzalanmamalıydı. Sonuç büyük hayal

kırıklığı yarattı.

- Marmara Gemisi olayı, İsrail'in kabul edilemeyecek saldırısı sonucu bir felakete dönüştü ve ilişkilerin sonunu getirdi. Geminin gidışı engellenemeyerek hata işlendi. İHH'nin bu girişimi -gerçekten istense- durdurulabilirdi. Türkiye, İsrail ile kapıları kapatarak, bölgedeki önemli ağırlığını kaybetti. İsrail de kaybetti. Bölgede tek başına kaldı. Böylesine vahşice saldırmasa, Türkiye'ye ders vermeye kalkmasa ilişkiler bugünkü düzeye inmezdi.
- Libya'da Kaddafi'nin devrilmesi olayında zig zag'lı bir politika izlendi ve sonunda, Libya pazarının büyük parçası Fransa ile İngiltere'ye kaptırıldı. Ancak pazarları genişletmek için yapılabilecek fazla birşey de yoktu.
- Irak'tan ABD askeri'nin çekilmesi, kontrolün son seçimleri kazanan Şii akımın temsilcisi Maliki'nin eline geçmesi, Türk-İrak ilişkilerini altüst etti. Bağdat, Ankara'yı düşman ilan etti. Ancak Maliki sadece Türkiye değil, İran dışında herkesle (Mısır, Suudi Arabistan dahil) kavgalı. İran ile cephe kurma çabası, Maliki'yi uzaklaştırdı.
- Suriye'deki gelişmeler (2011) herşeyi tepe taklak ediverdi. Esad ile kucak kucağa olan bir Türkiye'nin geleceği nasıl öngöremediği eleştiri konusu oldu. Suriye yönetimi baş düşmanımız oldu. Halk ayaklanmasını, Türkiye tahrik etmedi, ancak gelişmelerin önceden iyi okunmadığı ortada.
- İran, Nükleer konuda kendine bu kadar destek veren Türkiye'yi, Suriye'yi koruma adına tehdit etmeye başladı. Sıranın bize geleceğini açıklama noktasına geldi.

Sonuçta, belki bu gelişmelerin büyük bölümü Davutoğlu'nun dışında kaynaklandı, ancak Dışişleri Bakanı da, zamanında viraj almayarak, sloganlarını değiştiremeyerek eleştiri yağmuru altında kaldı.

DIŞARDAN BAKINCA, ARTILARI VE EKSİLERİ...

- Hoca'lığından kalma bir beceriyle konuları çok iyi anlatır. Karnından konuşmaz. İnandırıcıdır. Güven verir. Çok başarılı sloganlar üretir. Ne gazetecilere, ne de yabancı muhataplarına hiçbir zaman yalan söylemez, gerçekleri çarpıtmaz.

Ancak konuşmasını bazen bıktırıcı derecede uzatır. Ders verme havasına girer. Kendini ön plana çıkarma alışkanlığı vardır. Kamuoyuna, verebileceğinden daha fazlasını vaatmesi, çoğu zaman yanlış anlamalara yol açar ve kendi kendini yaralar.

- Çok çalışkandır. Beraberindeki heyette bulunanları ve gazetecileri perişan edecek derecede oradan oraya gider. Arabuluculuk konusunda elinden geleni ortaya koyar.

Ancak zaman zaman elindeki kartları, gerçek değerinden daha yüksek kullanır. Bir de, Türkiye'nin çok dışındaki konulara da el atma merakı vardır. Gereksiz zaman harçayabilir.

- Genelde bir İsrail aleyhtarlığı vardır. Dini inançlarından ve eğitiminden mi kaynaklanıyor bilinmez, ancak konuşmalarında ve genel yaklaşımında ayrıca Sünni'liği ön plana çıkarması dikkatleri çeker.

Batı aleyhtarı olmasa dahi, eğilimi ve önceliği İslam dünyasına daha yakınlaşmış ve bölgesinde daha etkin bir Türkiye oluşturmaktır.

- En büyük gücü Başbakan'a yakınlığıdır. Erdoğan Dışişleri Bakanı'na güvenir ve dinler. Politikaları birlikte oluştururlar.

Buna karşılık, parti içinde gücü olmadığı gibi, kimi çevreler tarafından ,siyasi bir tehdit olarak görüldüğünden dolayı eleştiri alır.Oysa siyasi hırsı yoktur. Amacı bir an önce Üniversiteye dönmektir.

SONUÇ:

Yukardaki değerlendirmeler, ben dahil, Davutoğlu'na içerden ve dışardan bakan gözlemcilerin izlenimleridir. Abartılı veya yanlış olabilir. Ancak, unutmayalım ki "izlenim veya algılama" gerçeklerin taa kendisidir... Dışişleri Bakanı hakkındaki değerlendirmeleri yaparken, biraz da "Hırsızın hiç suçu yok muydu?" sorusunu da sormak gerekir gibi me geliyor.

Davutoğlu bence ne "Türkiye'nin görüp göreceği en kötü Bakan'dır..." ne de "Eşi bulunmaz bir tavus kuşudur..." Gerçekler, ikisinin ortasında bir yeredir. Davutoğlu'nun en önemli hatası, olaylar karşısında kamu iletişimini zamanın da değiştirememiş olması, frene hemen basamamasıdır. Ayrıca unutmayalım ki, Dış politikayı, kimseye danışmadan, tek başına yapmadı. Başbakan ile birlikte yürüttü (!)